

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Josip Broz – Walter,

odnosi s Kominternom in sovjetskimi

obveščevalno-varnostnimi službami

Josip Broz - Walter (1892–1980)

(Vir: Google, slika iz pasoa »ing. Ivan Kostanjšek«, ZSSR, 1936)

Vsebina:

- Predgovor	3
- KOMINTERNA	4
- ČEKA/ NKDVD /KGB	14
- GRU (vojaška obveščevalna služba).....	21
- Zaključek	23

Predgovor

Domača in svetovna javnost že dolgo zaman čakata na decidiran odgovor zgodovinarjev, ali je bil Josip Broz Tito, maršal Jugoslavije, tajni sodelavec (zaupnik, informator, agent) Kominterne ali katere od sovjetskih varnostno-obveščevalnih služb.

Namreč, po Titovi smrti so nekateri njegovi nasprotniki in sovražniki (četniški, ustaški, domobranski – poimensko jih ne bom navajal in jim dajal publiciteto) lažno navajali podatke, da je bil »Tito agent Kominterne in NKVD«, pri tem pa celo ponarejali dostopne zgodovinske vire (Kominterne).

V današnjem medijskem svetu je s ponavljanjem laži mogoče doseči določene učinke, vendar samo na kratek rok.

Ljudje se vendarle na koncu opirajo na zgodovinske vire.

Zato sem sklenil, da bom predstavil skupino uglednih domačih in tujih zgodovinarjev, ki so o Titu in njegovem življenju podrobno raziskali vse pomembne dogodke, med katere vsekakor sodijo odnosi s Kominterno in sovjetskimi varnostno-obveščevalnimi službami (NKVD in GRU).

Gre za naslednje zgodovinarje in njihova temeljna dela:

- Dedijer, Vladimir (1953). *Josip Broz Tito. Prispevki za življenjepis*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Ridley, Jasper (2000). *Tito – Biografija*. Zagreb: Prometej.
- Pirjevec, Jože (2011). *Tito in tovariši*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Bondarev, Nikita Viktorovič (2013). *Misterija Tito. Moskovske godine Josipa Broza, 1935–1937*. Beograd: Čigoja.
- Goldstein, Slavko in Ivo (2017). *Tito*. Ljubljana: Modrijan.

Na kratko bom predstavil Kominterno in znane sovjetske varnostno-obveščevalne službe, s tem da vsak od navedenih zgodovinarjev odgovori na vrašanje, ali je Tito s katero od njih tudi tajno sodeloval, seveda podprto z zgodovinskimi viri in tajnimi sovjetskimi arhivi, ki se v zadnjem času v Rusiji že odpirajo!

Kot strokovnjak vojaških varnostno-obveščevalnih sistemov in institucij večine svetovnih držav dobro vem, da je prikrivanje tajnih sodelavcev alfa in omega njihovega delovanja. Vem pa tudi, da je za protiobveščevalne službe glavni cilj delovanja, kako pridobiti sezname ali kartoteke tajnih sodelavcev (agentov), kar so zlata vredni podatki.

Avtor

KOMINTERNA

Glasilo Kominterne
(Vir: Google, Slike)

Komintern – **Komunistična internacionala** (po rusko: Komintern, Kommunističeskij Internacional), tudi **Tretja internacionala**, je bila dokaj uspešna in množična mednarodna zveza komunističnih strank in sorodnih gibanj z vsega sveta, ki so se opredelile za svetovno (nasilno) »proletarsko« revolucijo.

Kominterno je leta 1919 v Moskvi ustanovil **Vladimir Iljič - Lenin** in jo vodil do svoje smrti leta 1924.

Komintern je predstavljala vodilni organ svetovne komunistične revolucije, komunističnih partij in strank z vsega sveta s sedežem v Moskvi.

Vsaka komunistična stranka je v vodstvu Kominterne imela svojo sekcijo, ki so se regionalno združevale (»Balkanska sekcija«, katere politični sekretar je bil **Josip Broz - Walter**).

Komintern je odločilno posegala v notranje življenje posameznih komunističnih partij po vsem svetu (boj proti razrednemu sovražniku, frakcionaštvu in tujim vohunom).

Vladimir Iljič Uljanov – Lenin
(1870–1924)
 (Vir: Google, Slike)

Zagotavljala je finančno in organizacijsko pomoč komunističnim funkcionarjem, ki so se borili za oblast in izvedbo svetovne komunistične revolucije. Podpirala je državne prevrate komunistov v različnih državah, vendar zahtevala, da se vse komunistične partije v svojem delovanju strogo podredijo Moskvi.

Josip Visarijonovič - Stalin
(1879–1953)
 (Vir: Google, Slike)

Člani Kominterne so tesno sodelovali s sovjetsko tajno policijo (**ČEKO/NKVD/KGB**)¹, ki so jo oskrbovali z različnimi informacijami in podatki iz tujine.

¹ Večina podatkov izvira iz učbenika *O obaveštajni službi SSSR prema Jugoslaviji* (OBVŠC Pančevo, evid. št. 204) o vseh segmentih sovjetskega obveščevalnega sistema, ki je bil zelo učinkovit, pa tudi zelo krut.

Čeprav je imela Kominternu svoje vodstvene organe (predsednika, sekretariat), je po Leninovi smrti dejansko vodstvo prevzel **Josip Visarijonovič - Stalin**. Na zahtevo zahodnih zaveznikov, zlasti pa zaradi zavezništva proti nacistični Nemčiji, je Stalin leta 1943 Kominternu razpustil, seveda pa je ohranil nadrejen položaj nad voditelji komunističnih strank v drugih državah. Med slovenskimi člani Kominterne, tudi tajnimi sodelavci, so bili **Edvard Kardelj**, **Zdenka Kidrič**, **Lovro Kuhar - Valija (Valič)**, **Matija Maček**, **Dragotin Gustinčič**, **Franc Leskošek**, **Ivan Regent**, **Jože Srebrnič** in drugi.

Vrhunski sodelavci Kominterne so v Sovjetski zvezi najprej končali obvezno šolanje za obveščevalno delovanje na »**Akademiji Dzeržinski**«, poleg tega pa so tudi obiskovali enoletno »**Leninovo partijsko šolo**«, tudi **Kunmze** (Komunistična univerza nacionalnih manjšin Zahoda) in razne tečaje (vojaškega, sindikalnega), nato so posameznike razporejali po njihovih znanjih in zvezah.

Uglednejši partijski funkcionarji, ki so bili predvideni za odgovorne partijske in državne funkcije ali pa za specialne naloge, so bili navadno v neposredni zvezi s Stalinom.

V obdobju Titovega bivanja v Moskvi se vodstvo Kominterne ni menjalo, večje zamenjave so bile v Kadrovskem oddelku (NKVD).

MOPR – Mednarodna rdeča pomoč

MOPR – Mednarodna rdeča pomoč
(Vir: Google, Slike)

MOPR – Mednarodna organizacija pomoči delavcem oz. borcem revolucije (po rusko: *Международная организация помощи рабочим оз. борцам революции*) je bila v obdobju 1921–1941 solidarnostna organizacija delavskega razreda, ki je nudila pomoč političnim zapornikom in žrtvam protikomunističnega terorja in njihovim družinam, dejansko pa je bila oddelek Kominterne za široko razpredeno podtalno delovanje v kapitalističnem svetu.

Znana je bila pod imenom "**Mednarodna rdeča pomoč**". Kot iniciatorja se omenjata **Jelena Stasova**, nekdanja Leninova tajnica, in **Jan Marhlevski**. Razvejano organizacijo je vodil izvršni komite MOPR, ki se je nahajal v Moskvi.

V zgodnjih 30. letih je v Moskvi **Ivan Regent** vodil propagandni oddelek. Tudi **Lovro Kuhar** se je ukvarjal z delom v »Rdeči pomoči« v Nemčiji.

Vodilni člani MOPR-a so bili praviloma izbrani kadri, vselej pripravljeni na naloge, ki bi jim jih naložil zunanji oddelek NKVD ali GRU, vendar pa vedno s soglasjem Stasove.

V Jugoslaviji je Mednarodna rdeča pomoč delovala od leta 1924.

V Sloveniji je njeno izpostavo med obema vojnama vodila **Zdenka Kidrič - Marjeta**, sicer absolventka obveščevalne akademije Dzeržinski, po aprilski vojni pa vodja Varnostno-obveščevalne službe OF (VOS).

Tako so bile leta 1937 sekcije Mednarodne rdeče pomoči v 74 državah sveta, ki so štejele okrog 13,7 milijonov članov.

MOPR je izvedla številne množične akcije proti nemškemu in italijanskemu fašizmu, akcije za osvoboditev iz zapora G. Dimitrova, **E. Telmana**, **N. Sakkoja** in **B. Vancettija**. Aktivno je sodelovala pri pomoči žrtvam februarских spopadov v Austriji (1934), žrtvah fašistične intervencije v Španiji (1936–1939). V času druge svetovne vojne se je organizacija MOPR borila predvsem za internacionalno solidarnost.

Dedijer, Vladimir (1953). *Josip Broz Tito. Prispeki za življenjepis.*

Poglavje: 12. *Boj za partijo* (str. 303–339).

Kominterno je vodil prezidij, ki so ga sestavljali: **Georgi Dimitrov**, Bolgar; **Wilhelm Pieck**, Nemec; **Palmiro Togliatti - Ercoli**, Italijan, **Oto Kuuseneno**, Finec in **Manuilski**, Rus.

Kominternna je imela pet sekretariatov: balkanskega, srednjeevropskega, zahodno-evropskega, skandinavskega in vzhodnega. Uradna jezika sta bila ruski in nemški.

Balkanski sekretariat je zajemal: Jugoslavijo, Grčijo, Bolgarijo, Romunijo in Albanijo. Na čelu sekretariata je bil član prezidija Kominterne. Takrat je to bil **Wilhelm Pick**, Nemec, pred njim pa **Bela Kuna**, ki je bil odstavljn, aretiran in likvidiran.

Člani balkanskega sekretariata so bili: iz Bolgarije **Petar Iskrov** in **Vasil Kolarev** kot predstavnika partije ter **Trajče Kostov** kot referent, iz Grčije **Zahariades** kot predstavnik partije in **Zoografosd** kot referent, iz Romunije **Marija Čohan** kot predstavnica partije. Iz Jugoslavije je bil **Vladimir Čopić** kot predstavnik partije in **Josip Broz - Walter** kot referent.

Tito se je nastanil v hotelu »Lux«, v četrtem nadstropju, soba št. 275, pisarno pa je imel v poslopiju Kominterne, v ulici Mohovaju blizu Rdečega trga. Za Kominterno je sestavljal **redna poročila**, včasih pa tudi **pisal karakteristike (»profile«)** na zahteve članov izvršnega komiteja (katera so zlonamerni »zgodovinarji« preimenovali v poročila NKVD, opomba avtorja).

V prostem času je študiral ekonomijo, filozofijo in vojaške vede. Obiskoval je tudi opero in balet. Imel je tudi predavanja na **Mednarodni leninski šoli** in na **Kunmze** (Komunistična univerza narodnostnih manjšin na Zahodu). Na slednji je takrat predaval tudi **Edvard Kardelj**.

V začetku leta 1935 je bil v Moskvi sedmi kongres Kominterne. Walter je bil član jugoslovanske delegacije. Maja 1936 je IKKM postavil **Gorkića** za generalnega sekretarja KPJ, **Walterja** za organizacijskega sekretarja, za člane pa **Rodoljuba Čolakovića** in **Sretena Žujovića - Crnega**, s tem da bi Walter deloval v Jugoslaviji.

Ko je bil poleti 1937 Tito obveščen, da je Gorkić poklican v Moskvo in aretiran (vzdrževal je mnoge sumljive zveze, tudi z **Dragišo Vasićem**, odvetnikom in kasneje političnim pomočnikom pri generalu **Draži Mihajloviću**), ga je Dimitrov poklical in mu sporočil, da je mandatar za generalnega sekretarja KPJ.

Vendar je kadrovski oddelek Kominterne (NKVD), vodja **A. Belov (Georgi Damjanov, Bolgar)** in **namestnik Andrejev**, na osnovi poročil »**paralelnega centra KPJ**« in **Srebrnjaka**, šefa centra sovjetske vojaške obveščevalne službe v Zagrebu, skovala proti Titu naslednje obtožbe:

- Naklada partijskih glasil se je povečala, zato je verjeno, da to financira jugoslovanska policija.
- Za sekretarja Skoja je Tito izbral **Ivo Ribarja - Lola**, vodjo partijske organizacije na univerzi v Beogradu, sicer sina dr. Ribarja, predsednika Skupščine Kraljevine Jugoslavije.
- **Boris Kidrič** izvira iz boržuazne družine.
- **Herta Haas**, Titova soproga in kurirka, je hčerka Nemca in agentka Gestapa.

Tito je bil tudi obtožen, da je trockist.

Tita so v Moskvi »reševali« **Josip Kopinič - Vokšin**, **Božidar Maslarić** in **Wilhelm Florin**, predsednik kontrolne komisije Kominterne, pa tudi **Ivan Karaivanov**²!

Dne 5. 1. 1939 je Tito dobil od Kominterne mandat, da sestavi novi CK KPJ!

² Zadnji trije odstavki so povzeti iz knjige **Vjenceslava Cenčiča**, avtorja knjige *Enigma Kopinič*, 1983, »Rad«, Beograd, navedeni pa so tudi v knjigi bratov Goldstein.

Ridley, Jasper (2000). *Tito – Biografija*. Poglavje: 12. *Hotel »Lux«* (str. 132–159).

Tito je prišel v Moskvo leta 1935 v zelo kritičnem trenutku (atentat na **Kirova**, sojenje **Buharinu** in **Zinojevu** – množične aretacije sumljivih). Nastanil se je v hotelu »Lux«, ki je bil rezerviran za funkcionarje Kominterne. **Vladimir Čopić**, predstavnik KPJ v Kominterni, ga je predstavil vodjem Kominterne: **Manuilemu** (Rus), **Dimitrovu** (Bolgarija), **Togliattiju** (Italijan), **Kuusinenu** (Fince), **Diazu** (Španec), **Browderju** (Američan) in **Piecku** (Nemec).

Tito je bil imenovan za člana sekretariata balkanske sekcije, ki je upravljala z delom KP Jugoslavije, Bolgarije, Romunije in Grčije. Predsednik sekcije je bil Pieck. Vsak dan je delal v uradu Kominterne, občasno je predaval o sindikatih na mednarodni leninski univerzi.

Obiskoval je tečaj o vojaški problematiki na šoli Rdeče armade.

Vzdrževal je stike s soprogo **Poldko** in sinom **Žarkom**. S Poldko se je ločil aprila 1936 in se oktobra 1936 poročil z Avstrijko **Johanno Koenig** – alias **Lucio Bauer**, uslužbenko Kominterne.

Udeležil se je 7. kongresa Kominterne, ki je začel z delom 25. 7. 1935 in je trajal mesec dni. Prvega dne je videl **Stalina**. Dimitrov je bil izbran za generalnega sekretarja Kominterne, v sekretariat pa so bili izvoljeni: Manuilem, Pieck, Togliatti, **Martty** (Francoz) in **Gottwald** (Čehoslovak).

Tito se je vrnil v Jugoslavijo, vodstvo KPJ (**Gorkić**) pa je ostalo v Parizu. V letih 1936 in 1937 je Tito večkrat potoval med Zagrebom, Parizom in Moskvo.

Oktobra 1936 je Kominternina poslala Tita v Jugoslavijo, da organizira pošiljanje dobrovoljcev v Španijo. Decembra je prišel v Split zaradi dogovora o najboljšem načinu odhoda prostovoljcev. Namreč, Gorkić je iz Pariza naročil ladjo Korzika (»La Corse«) za najemnino 750.000 francoskih frankov, ki naj bi 2. marca 1937 prepeljala okrog 500 dobrovoljcev, ki so se zbrali v Črni gori. Policija je akcijo odkrila, večino dobrovoljcev aretirala, tudi glavnega organizatorja **Adolfa Muka** (prišel iz Pariza), ki je policiji razkril, da KPJ pošilja dobrovoljce v Španijo.

Tito se je zatem odločil, da bodo v Španijo dobrovoljce pošiljali prek Francije, ki je leta 1937 v Parizu organizirala »Univerzalno razstavo miru«. Organizacijo je prevzel Tito in iz Pariza preko Pirinejev poslal v Španijo 1.192 dobrovoljcev, večinoma emigrante iz Zahodne Evrope, med njimi pa je bilo tudi 300 Jugoslovanov. Končna bilanca jugoslovanskega sodelovanja v Španiji je bila žalostna: padlo je 671, ranjenih pa je bilo 300. Preživeli so se ilegalno vrnil v Jugoslavijo, kjer so leta 1941 predstavljali borbeno jedro prvih partizanskih enot.

Po letu 1943 so se razširile govorice, da je bil Tito poslan v Španijo kot agent NKVD.

Tito ni nikoli odšel v Španijo. Vedno je zanikal, da je bil tam, kakor je tudi zanikal vodilno vlogo v ruski državljanski vojni od 1918 do 1919. Ne obstoji zanesljiv dokaz, da je bil tam, ni pa niti razlogov, da bi sumili v njegovo izjavo (str. 147).

Julija 1937 je bil Gorkić poklican v Moskvo zaradi katastrofe okrog ladje Korzika, pa je bil s strani NKVD novembra 1937 aretiran in tudi likvidiran. Njegova soproga, **Beti Glan**, Poljakinja, direktorica Parka kulture in zabave v Moskvi, je bil aretirana in pozneje izpuščena.

Kominterni je Tita šele 5. 1. 1939 potrdila za generalnega sekretarja KPJ (pred tem je prevzel vodenje »političnega sekretariata«).

Na svoj predlog, da bi poročal Kominterni, je Tito 24. 8. 1938 prišel v Moskvo. Našel je porazno stanje: več kot sto jugoslovanskih komunistov je NKVD zaprl, likvidiral ali izgnal, med njimi 20 članov CK KPJ! Situacija je bila nevarna tudi zato, ker sta bili tudi Poldka in Lucia Bauer zaprti kot »imperialistični vohunk«! Tito je sicer pisal Dimitrovu in Manuilevskemu, da se »čuti krivega zaradi nebudnosti«, zatrdil pa je, da nobena od njih ni vohunka, zato sta bili na koncu obe izpuščeni.

Nekateri Titovi nasprotniki so se čudili, kako je edino Tito prežival silne čistke in likvidacije. Tito je bil dovolj inteligenten, da je pazil, kaj kje govori, pa tako NKVD ni imela nobenega dokaza o njegovem frakcionaškem ali sovražnem delovanju.

Tito je v Kominterni ustvaril številne zveze. Njegov dobri prijatelj je bil nemški komunist **Florin**, predsednik kontrolne komisije Kominterne. To ga je reševalo, imel pa je tudi malo sreče! Najboljši prijatelj mu je bil Dimitrov, zatem pa tudi Pick! No, vseeno velja pritrditi, da je prav Bolgar **Ivan Karaivanov - Špiner**, eden od šefov NKVD v Kominterni, v **odločilnih trenutkih reševal Titovo usodo**³.

Čeprav je videl in spoznal temne strani posameznih organov v ZSSR, Tito ni prešel v tabor nasprotnikov, saj je še vedno menil, da je ZSSR edina in prva socialistična dežela.

Kominterni je 5. 1. 1939 potrdila Tita za generalnega sekretarja KPJ, pa se je vrnil v Jugoslavijo odločen, da očisti partijo frakcionaštva in okrepi Ljudsko fronto in protifašistično enostnost članov KPJ!

Pirjevec, Jože (2011). *Tito in tovariši*. Poglavje: *V Moskvi* (str. 31–62).

³ Tito se mu je tovariško zahvalil tako, da mu je po letu 1948 zagotovil zatočišče v Jugoslaviji – pa je tako Ivan Karaivanov (1889–1960), polkovnik NKVD, sprejel jugoslovansko državljankanstvo, postal zvezni poslanec iz Makedonije, na 6. in 7. kongresu ZKJ je bil izvoljen za člana CK ZKJ, leta 1959 je bil odlikovan z redom junaka socialističnega dela, pokopan je bil v aleji narodnih herojev v Beogradu.

Tito je prišel v Moskvo z laskavim priporočilom Gorkića, sprejel pa ga je Vladimir Čopić – Senjka, predstavnik KPJ v Kominterni.

Tito je postal politični referent v balkanskem sekretariatu.

V Kominterni je uporabljal dva psevdonima »**Rudi**« in »Tito«, na 7. kongresu Kominterne pa je sodeloval kot »**Walter Friedrich**«.

Prva zadolžitev mu je bila, da je napisal nekaj inačice svojega življenjepisa, ki so jih nato primerjali med seboj. Napisal je tudi karakteristike sedmih članov CK KPJ, tudi Čopića, a po nalogu **Jakubovića, šefa GRU v Kominterni** (to seveda **niso bila »poročila« NKVD**, temveč anketiranje novih članov v aparatu Kominterne, pripomba avtorja).

»Kominterni (oziroma sovjetska tajna služba) je imenovala Walterja za generalnega sekretarja KPJ s pravico veta, kar je pomenilo, da je imel v vsem zadnjo besedo. Jasno je, da bi se to ne moglo zgoditi, če mu v Moskvi ne bi zaupal in če bi si z druge strani tega ne zaslužil. Tudi tako, da **je vohunil in ovajal, kakor je bilo pričakovati od dobrega komunista**« (izjava Milovana Djilasa, str. 62).

Tito se je vrnil v Jugoslavijo in opravil nekaj zadanih nalog. Vendar je septembra 1939 ponovno prišel v Moskvo na poziv Kominterne, kjer ga je **Petko Miletić** obtožil za številne grehe. Tita je menda rešil **Josip Kopinič**, ki je o Miletiću zbral obremenilne dokaze, posredoval **Andrejevu**, šefu NKVD, pa je bil tako nazadnje Miletić aretiran. Drugih nasprotnikov pa Tito ni imel.

Bondarev, Nikita Viktorovič (2013). *Skrivnost Tito. Moskovska leta Josipa Broza, 1935–1937.*

Moram odkrito poverdati, da sem se najbolj razveselil doktorske disertacije mladega ruskega zgodovinarja Bondareva o t. i. »skritih letih« Tita med bivanjem v Moskvi, ki je izšla v Srbiji. Predvsem zaradi tega, ker so nekateri pisci, znani kot privrženci ustaške, četniške in domobranske ideologije, **potvorili pisanje Bondareva**. Polemike Bondareva v Srbiji to potrjujejo, saj so po svojem stilu povsem »balkanske«, pa jih ne bom navajal!

O Titovem bivanju v Moskvi od 1935 do 1937 je Bondarev ugotovil dvoje, in sicer:

1/ V ruskih arhivih ni doslej še nihče odkril nobenega dokumenta, ki bi dokazoval, da je bil Josip Broz - Walter tajni sodelavec Kominterne, NKVD ali GRU!

Tito je kot predstavnik KPJ v Kominterni pisal poročila in informacije na zahteve predsednika Kominterne in posameznih članov izvršnega komiteja (javno so vsa objavljena v ruskih arhivih), ki pa so jih že omenjeni »naši« zgodovinarji tudi objavili, vendar so jih **zlonamerno predstavili kot agenturna poročila NKVD!**

2/ Mladi ruski zgodovinasr Bondarev nam je tudi razkril, da je Tito v **prvi polovici leta 1936 v Moskvi obiskoval enega od tajnih tečajev ali šol Kominterne**, v katerih so se izobraževali komunisti iz tujine in so trajali od šest mesecev do enega leta. Šolanje je bilo v največji tajnosti na skrbno izoliranih lokacijah v okolici Moskve. Šlo je za tečaje o ravnanju z minsko-eksplozivnimi sredstvi, za vojaške obveščevalce in vojaško-politično šolo, ki so ji pravili **»partizanska akademija«**, ker se je eden od predmetov imenoval »partizanika«!

Gojenci teh tečajev in šol so gotovo morali podpisati izjavo, da nikoli ne bodo govorili o obstoju teh šol, saj je šlo za mednarodno prepovedano prakso nasilnega rušenja režimov, izvajanje terorističnih akcij in gverilskega (partizanskega) bojevanja (zaradi svetovne proletarske revolucije).

Bondarev seveda ni mogel odkriti seznama udeležencev teh tečajev in šol, odkril pa je v knjigi Osipa Pjatickega ***Komintrena na tehničari zgodovine*** seznam predavateljev: Manuilskega, Togliattija, Telmana in drugih, pa tudi **Walterja!**

Pjaticki objavlja tudi zapis o prijateljskem razgovoru Tita z direktorjem »partizanske akademije« **Karlom Sverčevskim**, pa je mogoče upravičeno sklepati, da je Tito, poleg predavanj, tudi sam obiskoval to šolo. Namreč, v tej šoli so se urili bodoči poveljniki vojaških enot po načelih sovjetske vojaške doktrine (partizan, partizanski odredi, poveljnik in politični komisar, operativec, obveščevalec in drugi), kar je Tito dokaj suvereno uvajal prve dni NOB 1941 v Srbiji!

Ni zmage brez šole (str. 163–167, 226)!

Goldstein, Slavko in Ivo (2017). *Tito. Poglavja: Prvo bivanje v Moskvi (1935–1936) in V senci Kominterne* (str. 97–207).

Tito se je v Moskvi mudil trikrat, in sicer:

- od 21. 2. 1935 do 16. 10. 1936;
- od 24. 8. 1938 do 24. 1. 1939 in
- od 2. 9. 1939 do 26. 11. 1939.

Tito je bil v Moskvo napoten po sklepu CK KPJ, da bi delal v **Profinterni** (Mednarodna zveza sindikatov). Ker pa se je izpraznilo mesto političnega referenta za Jugoslavijo (**Rade Vujović**), je Gorkić predlagal Čopiću, predstavniku KPJ v Kominterni, naj predlaga, da se Tito postavi za referenta v balkanskem sekretariatu.

Tito je bival v hotelu »Lux«, soba št. 275, pod tajnim imenom **Friederick Walter**.

Stanje v Moskvi je bilo dramatično: v atentatu je bil ubit **Sergej Mironovič Kirov**, Stalinov naslednik, nakar se je začela hajka na nasprotnike ZSSR. Aretirana sta bila tudi **Grigorij Zinovjev** in **Lev Kamenjev**, Stalinova nasprotnika, potem pa so sledile množične aretacije (okrog 10.000 ljudi).

Tito je v Moskvi delal in študiral, zato ni obiskoval raznih družbic, kar ga je na koncu tudi reševalo.

Dne 11. 5. 1935 je postal politični referent v balkanskem sekretariatu, ki ga je vodil Poljak **Henryk Walecki**, zatem pa Nemec **Wilhelm Pieck**.

Dne 25. 3. 1935 pa je bil Tito imenovan tudi za člana predstavništva KPJ pri Kominterni (predstavnik Vladimir Čopoc, član pa **Stjepan Cvijić**).

Tito je v tem času tudi predaval na Mednarodni leninski šoli in v jugoslovanskem oddelku Komunistične univerze narodnih manjšin Zahoda o zgodovini KPJ in delovanju sindikatov. Honorar za predavanje bil 20 rubljev, najnižja plača pa 100 rubljev.

Tito je imel dnevne stike s Pieckom, občasne pa tudi z ostalimi člani izvršnega sekretariata Kominterne, predvsem z Dimitrovim. Posebnega vpliva ni imel.

Tito se je seveda družil z ostalimi jugoslovanskimi komunisti, predsvem z **Edvardom Kardeljem**. Bil je tudi odločen nasprotnik frakcionaštva in je užival ugled kot kovinar – delavec.

Od 25. 7. do 21. 8. 1935 je Tito sodeloval na 7. kongresu Kominterne, kjer je tudi prvič videl **Stalina**. Bil je tudi predlagan za člana Izvršnega komiteja Kominterne, vendar na koncu ni bil izvoljen (Gorkić, za namestnika).

Tito je predlagal, da se vrne na delo v domovino, vendar je zadržan v Moskvi, saj je jugoslovanska policija aretirala okrog 950 članov KPJ (str. 99–113).

ČEKA/NKVD/KGB

ČEKA– Izredna vseruska komisija za bojevanje proti kontrarevoluciji, špekulacijam in sabotажam (po rusko: Vserossijskaja črezvičajnaja komisija po borbe s kontrrevoljuciej, spekulacijaciej i sabotажem) je bila ustanovljena 20. 12. 1917. Njen prvi direktor je bil **Feliks Edmundovič Dzeržinski** (1877–1926), sicer Poljak po narodnosti, pozneje tudi notranji minister ZSSR.

Feliks Edmundovič Dzeržinski
(Vir: Google, Slike)

ČEKA je bila prva sovjetska varnostno-obveščevalna služba, ki je dokaj uspešno zaščitila rezultate oktobrske revolucije in prva leta izgradnje ZSSR. Njen emblem: ščit in meč, zgovorno nakazuje značaj te prve tajne policije v ZSSR.

ČEKA
(Vir: Google, Slike)

Šlo je za prvo tajno državno policijo, ki ima velike zasluge za zmago oktobrske revolucije in sovjetske oblasti. Navadno ji prepisujejo, da je izvajala t. i. »rdeči teror«, čeprav je dejstvo, da je bilo delovanje njenih naslednic veliko bolj kruto.

Po koncu ruske državljanske vojne so Čeko 6. 12. 1922 reorganizirali v **GPU – Državno politično upravo** (po rusko: Gosudarstvennoje političeskoje upravlenje NKVD RSFS), kjer je bil **NKVD** samo oddelek za boj proti notranjemu sovražniku.

Dne 10. 7. 1934 so **NKVD – Ljudski komisariat za notranje zadeve** (po rusko: Народный комиссариат внутренних дел) vzpostavili kot splošno sovjetsko varnostno-obveščevalno službo, ki so jo 3. 2. 1941 razdelili na dva samostojna organa: **NKVD ZSSR** in **NKGB**.

NKVD
(Vir: Google, Slike)

Zaradi svoje krutosti si je prislužila zloveč sloves zaradi čistk, gulagov in likvidacij, seveda vse po osebnih Stalinovih navodilih. Na podlagi lažnih podatkov, ki so jih Nemci posredovali Stalinu, je bil leta 1937 likvidiran maršal **Mihail Tuhačevski**, zatem pa nekaj deset tisoč sovjetskih častnikov, zato je Rdeča armada pričakala nemški napad leta 1941 kadrovsko znatno oslABLJENA. Gnusen je bil tudi pokol 22.000 poljskih častnikov v Katynu maja 1940.

Stalin je neusmiljeno likvidiral nekatere svoje najtesnejše sodelavce (**Buharin, Zinojev, Trocki**), pa tudi oba šefa obveščevalno-varnostnih služb (**Genrih Jagoda, Nikolaj Ježov**).

Med frakcijskimi boji so bili likvidirani tudi številni vodilni komunisti iz Jugoslavije.

KGB

(Vir: Google, Slike)

KGB – Komite državne varnosti (po rusko: Komitet Gosudarstvenoj Bezopasnosti) so v ZSSR ustanovili 13. 3. 1954, kmalu po Stalinovi smrti, kot osrednjo varnostno-obveščevalno službo, ki so jo razpustili 6. 11. 1991. Nasledili sta ju **FSB** (Varnostna služba Ruske federacije) in **SVR** (Ruska obveščevalna služba).

Pirjevec, Jože (2011). *Tito in tovariši*. Poglavje: V Moskvi (str. 31–62).

O Titovem delovanju in bivanju v Španiji, avtor navaja (nepreverjene) izjave, in sicer:

- »Po nekem dokumentu iz arhiva vodilnega francoskega komunista **Mauricea Thoreza**, naj bi bil **Broz v Parizu šef štaba**, v katerega so spadali Italijan **Vittorio Vidali**, Hrvat **Ivan Krajačić - Stevo**, Slavonec **Ivan Srebrnjak - Antonov** in Bolgar **Vlajko Begović**, namestnik vodje NKVD pri mednarodnih brigadah in načelnik njegovega operativnega centra v Albaceteju. **Vsi so bili likvidatorji**« (str. 47–48).
- »Gre za najbolj skrivnostno poglavje v Brozovem življenju, o katerem je malo podatkov. Po njegovem **lastnem pričevanju je šel leta 1936 ali 1937 v Madrid**« (str. 48).
- »Po pisanju švedske komunistke **Gusti Stridsberg** pa naj bi se leta **1938 mudil tudi v Barceloni** (str. 48).
- Dva britanska diplomata sta leta 1944 poročala v London, da **krožijo govorice o Titovih zločinih v Španiji** (str. 48).
- Pisatelj **Andre Malreaux** je menda ameriškemu častnikarju **Sulzbergerju** povedal, da je **srečal Tita na Pirinejskem polotoku** (str. 48).

O svojem bivanju v Španiji je Tito leta 1949 bežno govoril ameriškemu pisatelju **Louisu Adamiću**, pa tudi Dedijeru, vendar je nato zahteval, da se to ne objavlja v reviji *Life* (str. 49).

Dedijer je menda objavil izjavo **Lea Matesa**, da je Tito v Španiji »izvrševal umazane usluge«, **Anki Butorac** pa celo povedal, da je **likvidiral njenega »tovariša«** (str. 49).

Za Tita se je na koncu »potegnil Manuilski« - »in morda še mogočni **Trilisser - Moskvina**, eden od **vodij NKVD, s katerim je bil Broz že dolgo v navezi**« (str. 58).

»Da me niso aretirali, se moram zahvaliti Dimitrovu«, potem pa sta s Karaivanovim popila nekaj steklenic vodke: »Pijejo, ker se bojijo«! (str. 58).

Bondarev, Nikita Viktorovič (2013). *Skrivnost Tito. Moskovska leta Josipa Broza, 1935–1937.*

Nekateri pristranski zgodovinarji trdijo, da je Tito dobil mandant za generalnega sekretarja KPJ izključno zaradi sodelovanja z NKVD. Da bi take trditve imele objektivno podlago, bi se morale vsekakor opirati na dokumnete s Titovim podpisom, podobno kot se je zgodilo z Waleckim.

Do sedaj teh **dokumentov v Moskvi še ni nihče odkril niti našel**, kar je ugotovil tudi mladi ruski zgodovinar Nikita Bondarev, ki je podrobno raziskal prva Titova leta v Moskvi. Predvsem si je prizadeval, da bi odkril zveze z NKVD in drugimi varnostno-obveščevalnimi službami, vendar brez uspeha. Namreč, Bondarev **ni nikjer našel arhivskih dokumentov, da je Tito organizirano in aktivno sodeloval z NKVD!**

Druženje s posamezniki, ki so delali v teh službah, seveda ne pomeni, da je šlo tudi za tajno sodelovanje, predvsem pa mnogi zgodovinarji in publicisti napačno razumejo »pisanje karakteristik« kot ovajanja za likvidacijo!

Treba je vedeti, da so organi NKVD, poleg partijskih karakteristik, imeli številna agenturna poročila preden so koga aretirali in obsodili na smrt. Tudi za maršala Tuhačevskega se pozablja, da je pripravljala zaroto proti Stalinu, seveda z nemškim Gestapom (taka vsebina dokumenta je bila posredovana češkoslovaškemu predsedniku **dr. Edvardu Benešu**, menda agentu NKVD, ki je o tem seveda takoj obvestil Stalina).

Bondarev zaključuje takole: »**Danes dostopni dokumenti niso potrdili, da je Tito sodeloval z OGPU ali Obveščevalno službo Rdeče armade. Mogoče je trditi, da je**

celotna zgodba o Titovem novačenju in vsem kar se nanaša na njegovo sodelovanje z OGPU in NKVD, zasnovana na domnevah ter hipotezah, ne pa na dejstvih» (str. 69).

Zaključimo lahko: dokler ruska politika in zgodovinska stroka ne bosta objavila seznamov tajnih sodelavcev NKVD, ni mogoče trditi, da je bil Tito tajni sodelavec, zaupnik ali agent NKVD.

GRU je sicer že objavil delni seznam svojih tajnih sodelavcev širom po svetu, tudi o »Gabeli«, edinem Slovincu v »Rdečem orkestru« v Švici. **Tita ne omenjajo!**

Goldstein, Slavko in Ivo (2017). *Tito. Poglavja: Prvo bivanje v Moskvi (1935–1936) in V senci Kominterne* (str. 97–207).

Dne 4. 3. 1935 je bil Tito kot prišlek na prvem razgovoru v »kadrovskem oddelku Kominterne« (NKVD) pri referentih Karaivanovu in **Jakuboviću**. Napisal je svojo obširno biografijo in karakteristike (»profile«) za člane CK KPJ: **Milana Gorkića, Kamila Horvatina, Vladimirja Čopića, Ivana Gržetića, Karla Hudomalja in Adolfa Muka**.

(Titovi nasprotniki so pozneje navedene karakteristike s Titovim podpisom enostavno razglasili za »poročila agenta Kominterne ali NKVD«. Eden od njih je v knjigi korektno objavil vse te izjave, ki so javnosti že nekaj časa dostopne, vendar je knjigi dal naslov »Tito – agent Kominterne«, opomba avtorja).

Kadrovska služba Kominterne je bila povezana s III. oddelkom Glavne uprave za državno varnost Narodnega komisariata za notranje zadeve ZSSR (NKVD). Takšno sodelovanje kadrovskih in varnostno-obveščevalnih služb je običajeno v vseh državah, s tem da je kadrovske oddelke pri Kominterni bil dejansko v celoti nkvedejevski! O aretacijah in likvidacijah pa ni odločala Kominternina, temveč izredni svet NKVD ali pa Stalin osebno.

Dokumenti kadrovskih služb Kominterne, delno selekcionirali, so danes dostopni v ruskem državnem arhivu, seveda pa niso dostopni dokumenti organov NKVD, pa zato tudi formalno ne moremo potrditi, da je bil Tito tajni sodelavec NKVD (str. 117)!

V tem času je Kominternina razpravljala o obstoju KPJ oz. preusmeritvi delovanja, saj je Tito vztrajal, da mora biti CK KPJ v domovini.

Vsi obstoječi dokumenti in številna pričevanja kažejo, da Tito med svojim prvim dvajsetmesečnim bivanjem v Moskvi ni bil in ni postal obveščevalec NKVD niti ni ovajal svojih tovarišev.

Kdor želi trditi nasprotno bo moral počakati na odprtje arhivov NKVD in vojaškega kolegija vrhovnega sodišča ZSSR, kjer bo moral najti ustrezne dokumente za svoje trditve! Verjetno jih ne bo našal, saj so po doktrini zaščite tajnih služb – uničeni oz. trajno nedostopni!

Po objavljenih podatkih je bilo v ZSSR aretiranih 767.397 oseb, od tega pa likvidiranih 386.798 »notranjih sovražnikov«. Stalin je ukazal likvidirati tudi dva zloglasna šefa NKVD: Jagodo in Ježeva!

Tito je pri organih NKVD reševal dva kočljiva primera: bivšo soprogo **Pelagijo Belousovo** in novo soprogo Lucijo Bauer (**Johanno König**) so obtožili kot »imperialistični vohunki«, pa je moral dokazovati nasprotno, priznal pa je svojo »nebudnost«. Pelagija je bila izključena iz VKP(b), preživela pa je tudi dve leti v kazenskem taborišču. Lucija je preživela nekaj let v gulagu. Obe sta bili kasneje rehabilitirani in sta v ZSSR dočakali visoko starost.

Oktober 1936 je Tito zapustil Moskvo. Najprej je nekaj časa bival na Dunaju, pozneje pa v Parizu, sredi decembra 1936 pa se je odpravil v Jugoslavijo, kjer je opravil kar nekaj pomembnih nalog. Tako je bila 17. 4. 1937 ustanovljena **KP Slovenije**, kmalu zatem **KP Hrvaške**, ustanovljen pa je tudi **SKOJ** na čelu z **Ivom Ribarjem - Lolom**.

Dobil pa je črno piko zaradi neuspele akcije prevoza dobrovoljcev v Španijo, ki jo je slabo organiziral Adolf Muk po Gorkičevih navodilih.

Milan Gorkić je bil poklican v Moskvo 19. 8. 1937, bil je aretiran (v sobi Manuilskega), po kratkem procesu pa obsojen na smrt in 1. 11. 1937 tudi ustreljen. Aretirana je bila tudi njegova soproga **Beti Glan**, direktorica parka kulture Maksima Gorkega, ki so jo obtožili kot vohunko britanskega IS. Obtožnica proti Gorkiću ni znana, soprogo pa so kasneje izpustili.

Ohranjen je dokument šefa kadrovskega oddelka **Mihaila Moskvina**, ki je Ježovu predlagal, naj Tita pokličejo v Moskvo in seveda obtožijo!

V tistih dne je Tito potoval v Španijo. Dedijerju je v *Avtobiografskih pričevanjih* (1980, str. 552) povedal: »Čeprav so nekateri trdili nasprotno, se osebno nisem nikoli boril v Španiji, četudi bi se rad. **V Španiji sem bil le enkrat, na kratko, in v Madridu preživel en dan.**«

Kominterna je razmišljala o razpustitvi KPJ, pojavil pa se je tudi **Petko Miletić** z obtožbami proti Titu.

Tito je osem mesecev čakal na poziv Kominterne, da pride poročat Kominterni, ki pa je z druge strani marca 1938 imela hude preglavice z množičnimi aretacijami (Buharin).

Tito je napisal pismo Dimitrovu, ki ga je v Moskvo odnesel Josip Kopinič. Ta je od Andrejeva iz NKVD zvedel za hude obtožbe proti Titu, zato je pripravil »napad« na Miletića, kar naj bi Tita rešilo!

Konec avgusta 1938 je bil Tito drugič v Moskvi. Mnogo starih znancev ni več našel med živimi. Tudi štirih generalnih sekretarjev KPJ ni bilo med njimi (**Gorkić, Filipović, Marković in Cvijić**). Najprej je moral napisati poročila o aretirani Lucije Bauer, potem pa še šest poročil (70 strani) o delu KPJ, sindikatih in drugo. Na seji IK Kominterne, 17. 9. 1938, je bilo pozitivno rešeno vprašanje obstoja KPJ. Zato se je logično postavilo vprašanje, komu poveriti mandat za vodstvo.

Najnevarnejši Titov nasprotnik je bil Bolgar **Georgi Damjanov - Belov**, eden od vodij kadrovskega oddelka Kominterne (NKVD), ki je za Tita napisal obširno biografijo z zelo hudimi obtožbami (celo iz ruskega ujetništva 1917). Vendar pa sta bila Titu naklonjena Karaivanov in Dimitrov, pa tudi Kopinič, ki je visoko kotiral v NKVD. Toda čistke so se nadaljevale. Kmalu je bil aretiran **Vladimir Čopić**, pa je tako **ostal (živ) samo – Tito!**

Padel je **Ježov**, glavni šef NKVD, aretiran pa je bil tudi **Moskvin**, vodja NKVD v Kominterni. Ostal je Karaivanov, ki je tolažil Tita zaradi izgube številnih prijateljev, pa sta menda popila kar nekaj steklenic vodke ...

Zapleti so se vrstili, zato je Tito napisal Dimitrovu odločno pismo o razmerah v KPJ, zato je Dimitrov odredil, da se je Tito 20. 1. 1939 znašel v Zagrebu.

Rezultate Titovega delovanja u Jugoslaviji potrjujejo tudi številke. Če je KPJ imela leta 1937 okrog 1.500 članov, v začetku 1939 pa okrog 3.000, je leta 1941 stopila v borbo z **12.000 člani KPJ in 30.000 člani SKOJ-a**. Teh rezultatov pa tudi Kominterni ni mogla zanikati.

Tito je bil tretjič poklican v Moskvo na poročanje, kamor je prispel 2. 9. 1939. Kominterni je tokrat na osnovi poročila potrdila **njegov mandat za generalnega sekretarja KPJ**. Majhen zaplet je povzročil samo Petko Miletić, ki je napadal Tita, vendar je Tito kmalu posredoval Kominterni policijska poročila iz Jugoslavije (zbral Djilas), pa je bil Miletić kmalu aretiran in izginil nekje v gulagih ...

Tito se je prek Istanbula 15. 3. 1940 vrnil v domovino, kjer so se že začele priprave na vojno ...

GRU (vojaška obveščevalna služba)

GRU – Glavni obveščevalni direktorat (po rusko: Glavnoje Razvedivatelnoje upravlenje); bolj znan kot sovjetska vojaška obveščevalna služba, ki je bil ustanovljena leta 1918 vzporedno s formiranjem Rdeče armade, ki je nujno potrebovala obilico vojaških obveščevalnih podatkov.

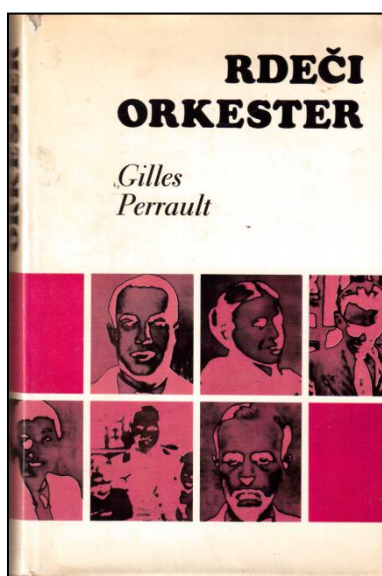
Jakubović, menda celo general, je bil predstavnik GRU v IK Kominterne.

GRU je delovala neodvisno od drugih sovjetskih obveščevalnih organizacij, saj je spadala direktno pod obveščevalni sektor Generalštaba RA. Obstajala sta dva sektorja: ofenzivni in protiobveščevalni.

Protiobveščevalni sektor je skrbel predvsem za izbor obveščevalnih kadrov, medtem ko je ofenzivni skrbel za zbiranje strateško-operativnih podatkov o sovražniku zaradi načrtovanja vojaških ofenzivnih in defenzivnih operacij. Organizacijsko je delovala prek stacionarnih obveščevalnih centrov v sovražnikovem zaledju.

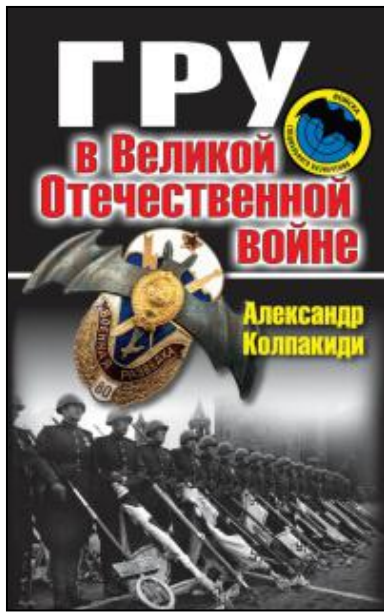
Najbolj znana je bila obveščevalna organizacija v Franciji in Švici pod imenom »**Rdeči orkester**«.

Pri nas je bil znan obveščevalni center v Zagrebu, ki ga je vodil **Ivan Antonov - Srebrnjak**, njegova slovenska soproga **Francka Klinc** pa je bila 1948 obsojena kot agentka Gestapa. Centri so se naslanjali na množico »spečih« obveščevalcev, ki so bili razporejeni na operativno-strateških smereh, tudi posebnih obveščevalno-izvidniških skupinah, ki so bile kasneje infiltrirane v določene regione in smeri. No, veliko agentov pa so sovjetski obveščevalci pridobili v Nemčiji iz prejšnjega nemško-sovjetskega vojaškega sodelovanja!

Gilles Perrault, Rdeči orkester
(Vir: avtorjeva knjižnica)

V Rusiji so se odločili, da bodo poleg arhivov Kominterne odprli tudi arhive sovjetske vojaške obveščevalne službe, ki je imela pomembne uspehe. Tako je nedavno izšla knjiga **Alekasndra Kolpadikija** *GRU v Veliki domovinski vojni*, v kateri so omenjeni s psevdonimi skoraj vsi sovjetski tajni agenti proti Nemčiji, tudi agent »Gabel« - edini Slovenec v sloviti sovjetski obveščevalni organizaciji »Rdeči orkester« v Švici⁴.

GRU v Veliki domovinski vojni,
avtor Aleksandr Kolpakidi
(Vir: [http: LoveRead.Me](http://LoveRead.Me), 2017)

⁴ S prijateljem Ravelom Kodričem sva ga kmalu zatem identificirala, pa sem na svoji domeni www.vojastvo-militray.si objavil članek z naslovom: *Nikola Dušan Vilhar, rez. letalski stotnik II. razreda VKJ, častni konzul španske republikanske vlade na Sušaku, tajni sodelavec ObC VKJ na Sušaku, »Gabel« – sovjetski agent »Rdečega orkestra« v Švici, posebni diplomatski svetovalec kraljeve vlade v Južni Ameriki.*

Zaključek

Pet uglednih zgodovinarjev (dva tuja in trije naši) in osebni Titov življenjepisec so odgovorili na konkretno vprašanje, ali je bil Tito tajni sodelavec Kominterne ali katere od sovjetskih varnostno-obveščevalnih služb. Njihovih odgovorov in ugotovitev ne bom komentiral, saj so dovolj utemeljene in dokumentirane.

Razen dr. Jožeta Pirjevca so ostali zatrdili, **da doslej v sovjetskih arhivih še nihče ni odkril dokumentov, da bi bil Tito tajni sodelavec ali celo agent Kominterne ali NKVD!**

Kot politični referent v Balkanskem sekretariatu Kominterne je Tito seveda poznal vse člane izvršnega komiteja Kominterne in uslužbenca ostalih služb, predvsem Kadrovskega oddelka (NKVD), ki so Tita, kot tudi ostale vodilne komuniste, stalno preverjali⁵.

V teh stikih so seveda nastajali tudi **prijateljski odnosi**, ki so bili nadvse odločilni in tudi usodni. Tak je bil Titov odnos z **Ivanom Karaivanovim iz NKVD**, ki je tudi prvi preverjal Titovo biografijo in partijsko delovanje. Odnosi so sčasoma postali ne samo prijateljski, temveč tudi zaščitniški⁶. Niso pa bili formalizirani! Doslej je znano, da **FSB**, naslednica NKVD, skrbno čuva podatke nekdanjih tajnih sodelavcev NKVD in da doslej niso objavili nobenega seznama (to je nedavno storila GRU za del svojih uspešnih sodelavcev!).

Povsem je razumljivo, da je bilo njuno prijateljstvo zelo globoko, pa je tako verjetno, da je Tito Karaivanovu zaupal tudi podatke, ki so NKVD posebno zanimali, to pa so predvsem podatki o tujih vohunih v vodstvu KPJ!

Ko je po resoluciji Informbiroja Ivan Karaivanov imel v Bolgariji določene težave, mu je Tito takoj ponudil zatočišče v Jugoslaviji. To je tudi pomenilo, da je bilo njuno prijateljstvo v Moskvi med leti 1935–1939 zares iskreno in »aktivno«, saj sta bila oba pravoverna komunista in iskrena boljševika, ki sta cenila ZSSR kot prvo proletarsko deželo!

Ugotovitve priznanih zgodovinarjev potrjujejo, da Titovi nasprotniki potvarjajo zgodovinska dejstva, saj doslej v ruskih arhivih ni bil objavljen noben dokument, da je Josip Broz - Walter tajno sodeloval s Kominterno ali katero od sovjetskih varnostno-obveščevalnih služb.

⁵ Že zaradi številnih obtožb in preverk je povsem razumljivo, da Tito **ni bil sprejemljiv** za tajnega sodelavca NKVD, ker so ti morali biti povsem »čisti« v ideološkem, moralnem in vsakem drugem pogledu.

⁶ Po mojem mnenju je šlo za »**prijatelja službe**«, ki se ne registrira! Podobno prakso smo »gojili« tudi v Varnostni službi JLA, saj so mnogi prijatelji in znanci pristajali na sodelovanje, če ne bodo uradno registrirani. To je praksa tudi v drugih varnostno-obveščevalnih službah.

- **Ivan Karaivanov** (1889—1960), društveno-politički radnik i junak socijalističkog rada.

Nastanjuje se u Jugoslavije, gde je dobio i državljanstvo. Bio je narodni poslanik [Savezne narodne skupštine FNRJ](#), a na [Šestom](#) i [Sedmom kongresu SKJ](#) biran je za člana [Centralnog komiteta Komunističke partije Jugoslavije](#). Bio je urednik lista „Glas Bugara“.

Umro je [27. marta 1960.](#) godine u [Beogradu](#) i sahranjen je u [Aleji narodnih heroja](#) na [Novom groblju](#).

Odlikovan je [Ordenom junaka socijalističkog rada](#), [1959.](#) godine i drugim stranim i [jugoslovenskim odlikovanjima](#)